

SIPCC seminarie Gent 2016

28ste Internationaal Seminarie rond Interculturele Pastorale Zorg en Begeleiding

Zorg en Begeleiding als Sociale Actie

Interreligieuze samenwerking in contexten van stedelijke migratie

“Een vrijwilligster leert jonge asielzoekers Frans en leert van hen Arabisch.”
Deze foto werd genomen door Isabelle Carthier voor Caritas Vlaanderen.

Oude Abdij, Drongenplein 26-27, 9031 Drongen, België
11 – 16 september 2016

Institutionele partners van het seminarie in Gent

UCSIA - University Centre Saint-Ignatius Antwerp

Diakonia Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP (Diakonia Polska)

International Council on Pastoral Care and Counselling

Thema en aanpak van het seminarie

Meer en meer landen kennen migratiegolven. Mensen kunnen er zelf voor kiezen om te migreren of ze worden gedwongen hun woonplaats te verlaten: vervolgd omwille van politieke, etnische of religieuze redenen, oorlogsdreiging en terreur of gedwongen door economische nood. Er zijn landen die meer en meer migranten opvangen, mensen met een andere culturele of religieuze achtergrond. Dit roept bij sommige bewoners angst op en leidt tot weerstand. Anderen verwelkomen migranten en asielzoekers. Veel mensen werken als vrijwilliger om vluchtelingen bij te staan en inclusie te bevorderen. Men kan spreken van een toenemende **globalisatie van migratie**.

In veel landen, overal ter wereld, bestaan verschillende vormen van migratie: arbeidsmigratie (in de landen zelf, maar ook naar het buitenland), vluchtelingen, bewoners met een migratieachtergrond die er permanent wonen, mensen zonder papieren of zonder erkend statuut. Deze **differentiatie** is één van de grootste uitdagingen voor het nationale en internationale beleid. Men kan van een toenemende **differentiatie van migratie** spreken.

In alle regio's en in de meeste contexten van migratie, zijn voornamelijk vrouwen betrokken. Sinds de jaren '60 hebben zij de belangrijkste rol in arbeidsmigratie; in bepaalde migratiegolven en ook in de georganiseerde mensenhandel, vormen zij de meerderheid. Men kan dan ook spreken van een toenemende **feminisatie van migratie**.

Ook veel kinderen en jongeren zijn in migratie betrokken. Soms komen zij zonder volwassenen of verwanten naar het nieuwe land. **Jeugdmigratie** is een bijzondere uitdaging.

Internationale migratie vraagt om bilaterale en regionale relaties tussen en onder staten en dwingt ertoe om het nationaal veiligheidsbeleid te herdenken. Het besef groeit dat er nood is aan coöperatie tussen gast-, transit- en thuislanden en meer globaal bestuur. Dat zorgt voor een toenemende **politisering van migratie**.

We zullen ons in deze ontwikkelingen verdiepen en verkennen hoe religie en levensbeschouwelijke zorg en begeleiding daarop antwoorden, in samenwerking met verschillende sociale en maatschappelijke diensten. Het zal er in de eerste plaats om gaan scherper bewust te worden van de situatie van migranten en van hun noden en zich erin te laten betrekken. Het lijkt daarbij belangrijk te reflecteren over de vraag hoe het spel van machten en belangen migratie veroorzaken en hoe we daarmee kunnen omgaan.

Een andere uitdaging zal zijn, de opportuniteit te verkennen die begeleiding biedt op theologisch, diaconaal en pastoraal vlak, om onszelf tot migranten te verhouden en hen behulpzaam te zijn. We gaan op zoek naar vormen van interculturele, interreligieuze en interdisciplinaire samenwerking.

Het doel van dit seminarie is om levensbeschouwelijke zorg en begeleiding te presenteren als sociale actie én als een religieuze en gelovige praktijk die bijdraagt tot sociale cohesie en samenwerking.

**De voertalen tijdens het seminarie zijn Engels en Duits.
Tijdens de plenaire momenten wordt een vertaling voorzien**

Werkmethodes van het seminarie

Bezinning/Gebed: zij omkaderen het seminarie in spirituele zin. De deelnemers zullen gedeelde expressies van geloof kunnen ervaren en tegelijk de verschillen tussen geloofsgemeenschappen. Vieringen, gebeden en rituelen bieden de mogelijkheid in relatie te treden tot zichzelf, tot anderen en tot een inspiratiebron/Kracht/God. Leden van verschillende levensbeschouwingen en religies zullen ze vorm geven. Door openheid bij de deelnemers voor andere tradities, rituelen en symbolen, door voeling met de eigen spirituele behoefte en door de bereidheid zich te laten ‘door elkaar schudden’, zal ruimte ontstaan voor spirituele ervaring. (Verantwoordelijke: *Ursula Harfst*)

Interculturele fora : Het forum opent het inhoudelijke werk van die dag. Het is een open ruimte (vergelijkbaar met een 'markt') om ervaringen, opinies en ideeën uit te wisselen, aan de hand van biografische fragmenten. Persoonlijk getuigen, daar gaat het om. De deelnemende sprekers brengen hun ervaringen en opinies over het thema van die dag binnen in de vorm van een interview. Dit zal het plenum stimuleren over eigen ervaringen te spreken, meningen uit te drukken en in gesprek te gaan met elkaar. De focus ligt hierbij op ervaringen van integratie en participatie van mensen in andere culturen en religies in het bijzonder. (Moderator: *Helmut Weiß*)

Voorts geven **lezingen en presentaties** van de gespreksthema's van die dag het plenum een impuls.

Workshops

De **workshops 1-5** zullen specifieke thema's in verband met migratie voorstellen en diepgaand bespreken. Opgelet: deze workshops gaan slechts 1 maal door. (Moderatie: *Johan Vrints; Klaus Temme; Ursula Hecker; Ari van Buuren; Franziska Boury*.)

Workshop A : *De praktijk van levensbeschouwelijke begeleiding van migranten.* Deze doorlopende workshop (drie sessies met dezelfde groep) zal het levensbeschouwelijk werk met migranten weergeven op basis van concrete casussen. Het doel is praktijkgericht te leren op dat vlak. Deze workshop richt zich tot wie geïnteresseerd is in de levensbeschouwelijke *praktijk*. Presentaties door *Sinem Ugurlu*, Ankara, Turkije; *Charles Donkor*, Remscheid, Duitsland; *gevangenisaalmoezenier* (Moderatie: *Jan Michels; Ursula Harfst; Naziha Maher*)

Workshop B : *Onderzoek over Religie en Migratie:* deze doorlopende workshop (drie sessies met dezelfde groep) zal focussen op onderzoek naar “Religie en Migratie”. Deze workshop richt zich tot wie wetenschappelijk bezig is met dit onderwerp, of er zich aan wil wijden. Introducties: *Dr. André Ritter*, Europees Instituut voor Intercultureel en Interreligieus Onderzoek. Liechtenstein; *Prof. Dr. Mary Esperandio*, Brazilië, *Prof. Dr. Daniel Schipani*, USA / Argentinië (Moderatie : *Helmut Weiß*)

De deelnemers worden uitgenodigd, voor zover haalbaar is, een kort verslag te maken van hun bevindingen en dit te bezorgen aan de organisatoren van het seminarie, zodat die een grondige evaluatie kunnen maken.

Reflectiegroepen

De reflectiegroepen hebben als taak te kijken naar en te discussiëren over hoe de dag verliep aan de hand van volgende vragen.

- 1) Wat was nieuw, betekenisvol en belangrijk voor mij vandaag?
- 2) Boden de bijdragen van deze dag mij een steun in mijn werken met migranten?
- 3) Boden de werkmethodes van het seminarie mij steun in mijn leren?

Alle deelnemers worden uitgenodigd om mee uit te wisselen. De moderatoren zullen er op toezien dat er ruimte is voor elke inbreng. Aangezien de groepen procesgericht werken, is het van belang dat de deelnemers in dezelfde groep blijven. De samenstelling van de groepen zal door de organisatoren van het seminarie gebeuren voorafgaand aan het seminarie. De volgende personen werden voor de taak van moderators/facilitators uitgenodigd:

- Groep 1 *Margret Noltensmeier/ George Meel*
- Groep 2 *Mary Esperandio/ Klaus Temme*
- Groep 3 *Christa Weiß/ Martin Wehrung*
- Groep 4 *Hannelore Deichmann/ Jean Charles Kaiser*
- Groep 5 *Greet Scheers/ Wim Smeets*
- Groep 6 *Annerien Groenendijk/ Ari van Buuren*
- Groep 7 *Astrid Giebel/ Herman Vanarwegen*
- Groep 8 *Sabine Temme/ Julius Itumeleng Pudule*

Coördinatie : *Helmut Weiß*

Kennismaking projecten rond migratie en verkennen van de stad Gent : deze activiteit is bedoeld voor diegenen die aan het hele seminarie deelnemen. Zij ontvangen het programma van deze dag aan de start van het seminarie.

Algemene vergadering van het SIPCC: Activiteiten – Plannen – Publicaties

Postersessies

Een poster zal afgerond of nog lopend studie- en praktijkwerk visueel voorstellen. Die posters zullen gedurende het hele seminarie uithangen zodat deelnemers genoeg tijd hebben voor interactie. Ook zijn er sessies voorzien, specifiek aan die posters gewijd. Degenen die de posters presenteren, worden verwacht op de in het uurrooster voorziene uren. Tijdens die sessies (dinsdag, 13 september en donderdag, 15 september van 13u30 tot 14u30) wordt van de presenterende auteur verwacht dat hij/zij bij de poster staat, die voorstelt of antwoordt op de vragen die deelnemers aan het seminarie hebben. Op het einde van het seminarie zullen de posters moeten weggehaald worden. (Meer informatie is te vinden in de bijlage bij het inschrijvingsformulier.)

Coördinatie en evaluatie van het seminarie: Studiegroep SIPCC

Dr. Dominiek Lootens, B / Ursula Harfst, D / Franziska Boury, D / Hannelore Deichmann, D / Ursula Hecker, D / Archiboldy Lyimo, Tanzania / Bernd Kähler, D / Dr. Daniela Majercakova, Slovakije / Prof. Dr. Brenda Ruiz, Nicaragua / Klaus Temme, D / Sabine Temme, D

Wetenschappelijke adviesraad van het seminarie: SIPCC onderzoeksnetwerk

Prof. Dr. Mary Esperandio, Brazilië / Dr. Karl Federschmidt, D / Prof. Dr. Kathleen Greider, USA / Prof. Dr. Daniel Louw, Zuid-Afrika / Prof. Dr. Daniel Schipani, USA - Argentinië / Prof. Dr. Solomon Victus, India / Prof. Dr. Martin Walton, NL / Helmut Weiß, D

Kinderopvang

Tijdens de activiteiten van het seminarie wordt er voor kinderen van deelnemers kinderopvang voorzien. Er wordt voor hen een specifiek aanbod voorzien dat aansluit bij het thema van het seminarie. Meer info hierover kan men aanvragen bij de inschrijving.

Programma van het seminarie

ZONDAG, 11 september 2016

Aankomst – Registratie

14.00	Overleg presentatoren, moderatoren en stuurgroep. Informatie en laatste afspraken (<i>Helmut Weiß/ Dominiek Lootens</i>)	
15.00-16.00	Koffie/Thee/Cake/Snack	Refter 4
	Opening Welkomstwoord door organisatoren en ondersteunende partners Welkomstwoord door Raad van bestuur SIPCC	Conferentiezaal 4
17.00	Inleiding op een interculturele viering <i>Prof. Dr. Jorge E. Castillo Guerra, Nijmegen, Nederland</i>	Kapel
17.45	Viering	
18.30	Voorstelling van de abdij – Ontmoeting deelnemers Herdenking 9/11 (<i>Dominiek Lootens en Ursula Harfst</i>)	Conferentiezaal 4
20.05	Avondmaal (na zonsondergang)	Refter 4

MAANDAG, 12 september 2016 (Eid al-Adha – Islamitisch offerfeest)

Thema van de dag : De complexiteit van de migratie, een uitdaging voor levensbeschouwelijke begeleiding
--

7.30-8.00	Bezinning/Gebed	Kapel
8.00-8.50	Ontbijt	Refter 4
9.00-10.00	Intercultureel forum Praktijkmensen vertellen over hun ervaringen met migranten Koffie/Thee	Conferentiezaal 4

10.30-12.30	Presentaties en discussies Migratie in globaal perspectief: ethno-culturele diversiteit in Europa <i>Prof. Dr. Noel Clycq , Universiteit Antwerpen, België</i> Zich bewust worden van de complexiteit van de migratie <i>Prof. Dr. Regina Polak, Universiteit van Wenen</i>	Conferentiezaal 4
12.45	Middagmaal	Refter 4
13.30	Postersessie	
15.00-16.30	Workshops 1) <i>Prof. Dr. Brenda Ruiz, Nicaragua</i> : Vrouwen en migratie 2) <i>SIPCC-team in Tanzania – Archiboldy Lyimo ; Rhoda Chamchama</i> : De situatie van migranten in oostelijk Afrika 3) <i>Corinna Dammeyer, Herford, D</i> : Begeleiding slachtoffers van mensenhandel (NADESCHDA – Begeleidingscentrum voor vrouwen die slachtoffer zijn van mensenhandel in Herford, Westfalen, D) 4) <i>Anny Kaiser, Straatsburg, F</i> : Samenwerking van Cimade met kerken en groepen uit het middenveld in Frankrijk. 5) <i>Prof. Dr. Maung Mauung Yin, Myanmar</i> : Migratie: een uitdaging voor Yangon, Myanmar A. De praktijk van levensbeschouwelijke begeleiding I: <i>Sinem Ugurlu</i> , Ankara, Turkije B. Religie en migratie I: Inleiding door <i>Dr. André Ritter</i> , Europees Instituut voor Intercultureel en Interreligieus Onderzoek.	
16.30	Koffie/thee	
17.00-18.30	Reflectiegroepen	
18.30	Viering van het offerfeest met een Halal avondmaal	Refter 4

DINSDAG, 13 september 2016

Thema van de dag :
De psychosociale dynamiek van migratie

7.30-8.00	Bezinning/Gebed	Kapel
8.00-8.50	Ontbijt	Refter 4
9.00-10.00	Intercultureel forum	Conferentiezaal 4
	Koffie/Thee	

10.30-12.30	Voorstelling en discussies : Migratie en Islam : een feministisch en postkoloniaal perspectief <i>Prof. Dr. Zayn Kassam, professor religieuze studies, Claremont, USA</i> Ecologie van de angst – systeemaspecten van migratie <i>Prof. Dr. Susanna Snyder, Universiteit van Roehampton, Londen, UK</i>	Conferentiezaal 4
12.45	Middagmaal	Refter 4
13.30	postersessie	
15.00-16.30	Workshops 1) <i>Julius Pudule, Zuid-Afrika</i> : Politie mannen begeleiden in de confrontatie met migranten 2) <i>Imad Haddad, Palestina</i> : “... en hoe voelen diegenen zich die achterblijven?” - Begeleiding van verwanten die na migratie achterblijven. 3) <i>Heinz-Werner Frantzmann, Diakonie Düsseldorf, D</i> : Activiteiten voor migranten in de wijken van Düsseldorf 4) <i>Frank De Waele, Gent</i> : Licht- en schaduwzijden van tradities: Boeddhisme in Azië 5) <i>Rabbi Rochelle Robins, USA</i> : migratie – een Joods perspectief A. De praktijk van levensbeschouwelijke begeleiding II : <i>Charles Donkor</i> , Remscheid, Duitsland B. Religie en migratie II: <i>Prof. Dr. Mary Esperandio</i> , Brazilië Koffie/Thee	
17.00-18.30	Reflectiegroepen	
18.30	Avondmaal	Refter 4
20.00	Algemene vergadering van SIPCC Alle deelnemers aan het seminarie worden op de algemene vergadering uitgenodigd.	Conferentiezaal 4

Woensdag, 14 september 2016

Thema van de dag :

Excursies : Migratie in de stedelijke context – Basiswerk met migranten in Gent

7.30-8.00	Bezinning/Gebed	Kapel
8.00-8.50	Ontbijt	Refter 4

Kennismaking met verschillende projecten en activiteiten rond migratie in Gent Verkenning van de stad Gent

18.30	Avondmaal in de Abdij (Gelieve terug te zijn voor het avondeten)	Refter 4
20.00	Forum : interlevensbeschouwelijke samenwerking - inleiding : situatieschets België <i>Johan Vrints</i> - ervaringen uit Gent <i>Adelheid Verstraeten - Ria Van Overbeke - Eef van der Linden - Sholeh Tourki - Jonas Slaats - Frank De Waele - Thomas Lemmens- Marc Loos</i>	Conferentiezaal 4

Donderdag, 15 september 2016

Thema van de dag :

Theologie en pastorale zorg en begeleiding van migranten

7.30-8.00	Bezinning/Gebed	Kapel
8.00-8.50	Ontbijt	Refter 4

9.00-10.00 Intercultureel forum : Conferentiezaal 4
Prof. dr. Emmanuel Lartey, Ghana, Atlanta, USA
Migratie – zorg – begeleiding

Koffie / Thee

10.30-12.30 Presentaties en discussies : Conferentiezaal 4
Prof. dr. Doris Nauer, Vallendar, D: Interculturele en interreligieuze pastorale zorg –
Fundamenten voor een pastorale zorg voor migranten
Dr. Mahmoud Abdallah, Tübingen, D: Islamitische pastorale zorg voor migranten

12.45 Middagmaal Refter 4

13.30 Postersessie

15.00-16.30 Workshops

- 1) *Herman Vanarwegen, België :* Omgaan met meervoudig verlies in migrantenfamilies van een overleden kind met een (zware) beperking (gebruikmakend van interculturele afscheidsrituelen.)
 - 2) *Magda Sevcikova, Slowakije en Martin Balogh, Gent :* Leven met Roma in Slowakije en in Gent – een vorm van zorg en begeleiding
 - 3) *Prof. Dr. Cemal Tosun, Universiteit van Ankara, Turkije :* Islamitische pastorale zorg voor migranten in Turkije
 - 4) *Eef van der Linden, België :* Begeleidingsnetwerk van gedetineerden met een migratieachtergrond
 - 5) *Prof. Dr. Ronaldo Sathler-Rosa, Brazilië :* Sociaal handelen als pastorale zorg – spirituele dimensies en grenzen
- A. De praktijk van levensbeschouwelijke begeleiding III : *gevangenisaalmoezenier*
B. Religie en migratie III : *Prof. Dr. Daniel Schipani, USA / Argentinië*

Koffie/Thee

17.00-18.30 Reflectiegroepen

19.30 Avondmaal – Feest – Dank (*Dominiek Lootens*)

Vrijdag, 16 september 2016

Thema van de dag:
Interreligieuze samenwerking in contexten van stedelijke migratie
- resultaten en toekomstig handelen

7.30-8.00 Bezinning/Gebed Kapel

8.00-8.50 Ontbijt Refter 4

9.00-10.00	Intercultureel forum : Taken van zorg en begeleiding in de sociale context van migratie <i>Doris Peschke, Commissie van Kerken voor Migratie in Europa (CCME), Brussel</i> Koffie/thee	Conferentiezaal 4
10.30-11.45	Reflectiegroepen : Individuele evaluatie van het seminarie	
12.00-12.45	Plenum : Gemeenschappelijke evaluatie van het Seminarie (<i>Prof. Dr. Martin Walton</i>) Uitnodiging voor het Seminarie 2017, in Wittenberg Spiritueel afsluitingsmoment	Conferentiezaal 4
13.00	Middagmaal Einde van het Seminarie	Refter 4

Locatie:
Oude abdij
Drongenplein 26-27 9031 Drongen/Gent
Telefoon: 0032 9 226 52 26
Fax: 0032 9 216 65 55
www.oudeabdij.be

Kostprijs

Per persoon (Inschrijving, accommodatie, maaltijden, enz.):

○ Tweepersoonskamer	650,00 €
○ Eenpersoonskamer	700,00 €
○ Deelname zonder overnachting	400,00 €

Dagprijs (maximum aantal deelnemers is beperkt): 80,00 €

- Maandag, 12 september
- dinsdag, 13 september
- donderdag, 15 september

Kosten voor kinderopvang aanvragen!

Inschrijving en storting:

Tanja Milos (tanja.milos@ccv.be)

Tanja Milos, Geldenaaksebaan 277 te 3001 Leuven; België

IBAN: BE70 7330 1580 0825 (Met vermelding: Seminarie Gent) **BIC: KREDBEBB**

Gelieve in te schrijven aan de hand van het inschrijvingsformulier
Giften voor de sponsoring van deelnemers zijn welkom!

De inschrijving is pas geldig na het storten van de kostprijs.
Mocht de deelnameprijs een probleem zijn, neem dan contact op.

Inschrijving

28ste Internationaal Seminarie over Interculturele Pastorale Zorg en Begeleiding

Zorg en Begeleiding als Sociale Actie

Interreligieuze samenwerking in contexten van stedelijke migratie

**Locatie: Oude Abdij, Drongenplein 26-27; 9031 Drongen, BE
Van 11 tot 16 september 2016**

- *Ik schrijf me in voor het 28ste SIPCC seminarie 2016 in Gent, België*
 - Tweepersoonskamer
 - Eenpersoonskamer
 - Zonder overnachten
- *Ik kies om als gast aan het 28ste SIPCC seminarie deel te nemen op volgende dag(en):*
 - Maandag 12 september 2016
 - Dinsdag 13 september 2016
 - Donderdag 15 september 2016

.....
Naam Voornaam

.....
Straat Postcode/Woonplaats Land

.....
Telefoon E-mail Fax

.....
Beroep Werkterrein

.....
Datum Handtekening

Workshops (gelieve te kiezen)

- **Workshops 1-5 (deelname per dag)**
- **Workshop A (deelname aan 3 sessies)**
- **Workshop B (deelname aan 3 sessies)**

Maaltijd (gelieve te kiezen)

- **Vegetarisch**
- **Niet-vegetarisch**

Gelieve mij meer informatie te zenden

- **Kinderopvang :** **(aantal kinderen en leeftijd)**
- **Andere :**

Gelieve dit formulier ingevuld terug te zenden naar:

Tanja Milos (tanja.milos@ccv.be)

Tanja Milos, Geldenaaksebaan 277; B – 3001 Leuven; België

+ 32 (0)16 38 98 94

Appendix

28ste Internationaal Seminarie over Interculturele Pastorale Zorg en Begeleiding

Zorg en Begeleiding als Sociale Actie

Interreligieuze samenwerking in contexten van stedelijke migratie

Gent, België / 11 – 16 september 2016

Oproep

U wordt uitgenodigd deel te nemen aan de postersessies van het Seminarie!

Gelieve de korte samenvatting van uw voorstel in te zenden tegen 30 juli 2016. Vergeet ook niet in te schrijven!

Informatie over de aanvaarding van uw voorstel zal u toegestuurd worden voor eind juli 2016.

De samenvatting dient opgestuurd naar :

Prof. Dr. Mary Esperandio (mresperandio@gmail.com – samenvattingen in het Engels)

of Helmut Weiß (helmut.weiss@sipcc.org – samenvattingen in het Duits)

Vorbereidende samenvatting

De samenvatting wordt in het Engels of het Duits ingezonden, mag maximaal 300 woorden tellen en bevat :

Hoofding : Titel/ Auteur en kwalificatie/ institutionele link/ e-mailadres

Inhoud : Inleiding/ doelstellingen/ methodes/ resultaten en discussies/ conclusie

Postersessie

Een posterpresentatie is een visuele voorstelling van een afgerond studie- of praktijkwerk of een werk in ontwikkeling. Deze posters zullen gedurende het hele seminarie uithangen zodat deelnemers voldoende tijd hebben om erover uit te wisselen. Er zullen ook specifieke postersessies zijn. De presentatoren worden gevraagd beschikbaar te zijn op de momenten waarop de postersessies in het programma zijn voorzien. Gedurende de postersessie (dinsdag 13 september en donderdag 15 september van 13u30 tot 14u30) wordt van de presenterende auteur verwacht dat die bij de uitgehangen poster staat, hem voorstelt en antwoordt op de vragen van deelnemers aan het seminarie. Posters dienen aan het einde van het seminarie te worden weggehaald.

Tips voor posterpresentaties

Gelieve de volgende instructies te volgen bij het voorbereiden van uw posterpresentatie

- Oriëntatie: portret
- voorgestelde standaardafmetingen : 70 x 100 cm
- Noteer bovenaan uw poster:

Titel van de presentatie

Auteurs en institutionele link

e-mailadres

- Laat posters zichzelf uitwijzen : helder en aantrekkelijk, gemakkelijk leesbaar en met een goede visuele impact (oordeelkundig gebruik van kleur, afbeeldingen, lettersoort en structuur.)
- Algemeen gesproken zou de tekst groot genoeg moeten zijn om van op een afstand van 1,5 meter gelezen te kunnen worden.
- De poster mag enkel worden aangeplakt, met plakband die ter plaatse wordt voorzien.

Vergeet a.u.b. niet uw uiteindelijke samenvatting ten laatste tegen 30 juli 2016 op te sturen.